



HARS AKADEMİ ULUSLARARASI HAKEMLİ KÜLTÜR-SANAT-MİMARLIK DERGİSİ

HARS ACADEMY INTERNATIONAL REVIEWED CULTURE-ART-ARCHITECTURE JOURNAL

Cilt / Volume 5, Sayı / Issue 1

Haziran / June 2022, e-ISSN 2636-8730

EDİTÖRDEN

Dünyayı Bekleyen Tehlike Tahıl Krizi

Savaşlar, insanların kitleler halinde ölmesi, yaralanması, çocukların yersiz yurtsuz kalması, yaşlı ve kadın nüfusun mülteci durumuna düşmesi, savaş ekonomilerinin devreye girerek arz talep ilişkilerinin değişmesi gibi pek çok yönden dünyanın gidişatını olumsuz yönde etkileyerek, insan ruhunda tedavisi imkânsız travmalara neden olur. Savaşın bir yıkımı da insanın barışık olduğu kadar huzurlu ve müreffeh yaşadığı doğaya yöneliktir. Bomba ve kimyasallarla tahrip edilen doğa, savaşın neden olduğu kirlilikle de karşı karşıyadır. Bunların yanında doğanın savaş nedeniyle işlenmemesi de insanoğlunun gıda sorunsalıyla yüz yüze gelmesine neden olur. Kısacası, insanlığın pek çok ihtiyacının kaynağı olan doğanın savaşlar nedeniyle ilgisiz kalması, hayatın tüm aşamalarını ilgilendiren büyük sorunlara neden olmaktadır. Bunların başında da tüm dünyanın gündeminde olan tahıl kıtlığı gelmektedir.

İnsanlık Kovit 19 salgınına atlatma evresine girdiğinde beklemediği bir savaşla yüzleşti. 24 Şubat 2022’de Rusya lideri Vladimir Putin’in Ukrayna’yı Nazizm’den arındırmak amacıyla bu ülkeye asker çıkarması, dünyadaki çoğu devlet tarafından şaşkınlıkla karşılandı. Vladimir Putin’in Avrupa Birliği ve Nato’nun yayılmacılığına karşı hamle girişimi olarak meşrulaştırdığı bu savaşa dünyanın geri kalanı büyük oranda tepki gösterdi. Ancak şu ana dek ne Rusya geri adım attı ne de Volodimir Oleksandroviç Zelensk’nin lideri olduğu Ukrayna teslim oldu. Savaş, açık veya gizli bir şekilde İkinci Dünya Savaşı’yla keskinleşen Doğu ve Batı’nın yeni bir kapışması haline geldi. Ancak savaşın tahribatı askerî ve siyasî alanda olduğu kadar insanî boyutlarıyla da güncelliğini korumaktadır.

Gerek bölgesel gerekse uluslararası alanda önemli iki tahıl üreticisi ülkenin birbiriyle savaşı dünyayı büyük bir gıda krizinin eşiğine getirdi. Öncelikle petrolle başlayan bu krizde en fazla etkilenecek ülkelerin başında ise çevresindeki her savaşta büyük oranda zarar gören Türkiye gelmektedir. Aslında birkaç on yıla dek tarım ülkesi olarak bilinen Türkiye’nin son yıllarda dışa bağımlılığının artması bu krizin boyutunu da arttırmaktadır.

Başta otomotiv olmak üzere üretici ülkeler için önemli bir pazar konumundaki Türkiye'nin son yıllarda en fazla inşaat, otoyol ve köprü gibi petrolle bağlantılı alanlara yatırım yapması, dışa bağımlılığını da artırdı. Gerek köprü ve otoyollar gerekse bilinçsiz ve hesapsızca yapılan konut inşaatları yüzünden ülkedeki tarım arazileri gün geçtikçe daraldı.

Savaş ya da uluslararası başka nedenlerle petrolün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de fahiş fiyatlara ulaşması, tarımın yapılabilirliğini azalttı. Tohum, gübre ve ilaç alanlarında da dışa bağımlı olan Türkiye'de dövizdeki artış ise tarıma vurulan başka bir darbe oldu. Türkiye'nin en fazla alışveriş yaptığı ülkelerin birbiriyle savaşması da Türk tarımını etkileyen en önemli etkenlerden biri oldu.

Ülkedeki tarıma ilgiyi azaltan başka bir nedense bu alanda maliyetlerin fazla olması sebebiyle çiftçinin arazilerini konut yapımı için müteahhitlere satması oldu. Irak, Suriye ve Afganistan'daki savaşlardan sonra Ukrayna'nın da işgale uğraması, bu ülkelerden Türkiye'ye göçleri çoğalttı. Konut ve arsa fiyatları bu nedenlerle arttı. Bu şartlarda üreterek yaşaması çok zor olan çiftçiler yüksek fiyatlarla arazilerini elden çıkarma yoluna gitti. Böylece Türk çiftçisi çalışarak yıllarca elde edemeyeceği kadar büyük miktarlardaki parayı tek seferde arazilerini satarak elde etmiş oldu.

Ancak birkaç ay içinde petrolden başlamak üzere şekerden buğday ürünlerine, yağdan kâğıt ürünlerine dek hemen her alanda önemli düzeydeki fiyat artışlarının başlaması ve bunun dizginlenecek gibi de görünmemesi ülkedeki herkesi şaşkına çevirdi. Şu günlerde zam sağanağının devam etmesi konunun akliselimce ele alınmasını geciktirmektedir. Bu gidişin önü siyasi ya da ekonomik olarak alınsa bile yaralarının sarılması uzun zaman alacak gibi görünmektedir. Çünkü gerçek olan şu ki Türk milleti en büyük gücü olan üretimi askıya almış bulunmaktadır.

Böylesine ucu görünmeyen bir krizde yapılması gereken şey, Türk milletinin temel değerlerine geri dönmek olmalıdır. Bunlardan birincisi tasarruf tedbirleridir ki Türk milletinin en önemli karakteri tasarruflu oluşudur, denilebilir. Türk'ün dilinden edebiyatına, sanatından yemek kültürüne, fiziksel yapısından hayal dünyasına dek her şeyine işlemiş olan tasarruf, bugün en fazla ihtiyaç duyduğu özelliğidir. Bir damla temiz sudan başlamak üzere bir çivi tanesi, bir fındık, bir buğday tanesini değerli olarak görüp yerden alarak başının üstünde taşımayı genetik kodlarında bulabilecek Türk milleti, bu büyük krizi de çok zorlanmadan atlatabilecektir. Ancak krizi atlatmak da çözüm değildir. En akılcı çözüm üretim ekonomisine geçmektir.

Öncelikle kendi ihtiyaçları olmak üzere olabildiğince daha fazla ve sağlıklı üretime geçmek için tarım arazilerini etkin kullanmak millete düştüğü kadar devletin kurumlarına düşmektedir. İnşaat alanlarının tarıma elverişli olmayan yerlere yönlendirilmesi, yerli tohum, gübre ve enerji kaynaklarının özendirilmesi, üretimin desteklenmesi devlet kurumlarından beklenen girişimlerdir. Bunun yanında büyük şehirlerin değil taşranın cazibe merkezleri haline getirilmesi, teşviklerin bu taraflara kaydırılması, buraların vergiden muaf tutulması da ülke tarımına nefes aldıracaktır.

Girdi maliyetlerinin afaki noktalara ulaşmasının sonucu olarak üretim krizi içindeki Türk tarımı, çok basit uygulamalarla kendine gelecektir. Bunun için yapılması gereken başka bir şey, ne yazık ki alışkanlık haline gelen, ülkedeki üretim ve hasat zamanında ithalat vergi oranlarının sıfırlanması uygulamasından vazgeçmektir. Türk milleti için bir tahıl tanesi, bir avuç toprak ve bir damla su nasıl kutsalsa, devlet için de Türk çiftçisinin ürettiği ürün değerli olmalıdır.

Doç. Dr. Hatem TÜRK

Haziran 2022